

U S M E R J E V A L N A V P R A Š A N J A

V tem dokumentu so zapisane smernice k navodilom za pisanje dnevnika praktičnega usposabljanja (v nadaljevanju PUD). Smernice so zapisane v obliki usmerjevalnih vprašanj, nastalih s pomočjo (samo)evalvacijskih vprašalnikov, namenjenih vzgojiteljem in vzgojiteljicam v vrtcih.¹ Usmerjevalna vprašanja niso namenjena zaporednemu odgovarjanju nanje, prav tako ni treba odgovoriti na čisto vsa vprašanja. Pomembno je, da vas vodijo – ko vstopate v vrtec, doma pa opisujete svoja doživetja – k razmisleku o pomembnejših prvinah pedagoškega dela.

Skupaj z internim gradivom Srednje vzgojiteljske šole in gimnazije Ljubljana, učbeniki ter drugim strokovnim in znanstvenim gradivom vam bodo pomagala pri usmerjanju na bistvene vidike vzgojno-izobraževalnega dela v vrtcu.

SMERNICE ZA PISANJE POSAMEZNIH POGLAVIJ IN RAZDELKOV DNEVNIKA

Prostor kot element kurikula

- Ali se lahko spreminja razporeditev pohištva? Kaj možnost spreminjanja pohištva omogoča?
- Kakšno pohištvo je igralnici – koliko je ležalnikov, omar, polic, miz in stolov? Kako jih vzgojitelji in vzgojiteljice uporabljajo?
- Kateri kotički so v igralnici na voljo? Kako so poimenovani? Ali imajo otroci možnost izbire različnih kotičkov? Se kotički spreminjajo?
- Ali daje prostor vtis domačnosti? Ali je v prostor odraža različnost otrok in sveta?
- Ali imajo otroci možnost, da shranjujejo v igralnici oziroma v vrtcu tudi svoje osebne predmete?
- Ali imajo otroci možnost, da sodelujejo pri oblikovanju prostora?
- Kakšne igrače in materiali so na voljo – so to motorične igrače, ljubkovalne igrače, senzorične igrače, posnemovalne igrače, izobraževalne igrače, konstrukcijske igrače, družabne igrače, terapevtske igrače, priložnostne igrače?² Jih je dovolj za vse otroke?
- Kje so pospravljene igrače, knjige, športni rekviziti, barvice, papir in drugi materiali? Ali so otrokom dostopni ali jih lahko otroci dosežejo le s pomočjo vzgojiteljice oziroma vzgojitelja?
- Kakšne so razlike med igralnico v prvem in drugem starostnem obdobju?
- Kako skrbijo zaposleni za čistočo prostora – kako pogosto čistijo preproge, igrače ...?

1/8

¹ Marjanovič Umek, L., Fekonja, U., Kavčič, T. in Poljanšek, A. (ur.). *Kakovost v vrtcih* (2002). Ljubljana: Filozofska fakulteta.

² *Klasifikacija igrač igroteke v Knjižnici dr. Franceta Škerla*. Dostopno na: <http://www.mkli.si/klasifikacija-igrac#.WgUIYiDOUk> (pridobljeno 7. 11. 2017).

Predstavitev posameznih vidikov dela v vrtcu – dnevna rutina

1. Prihod v vrtec

- Ali vzgojiteljica/vzgojitelj vsakega otroka individualno sprejme – naveže z njim stik? Kako?
- Ali vsakemu otroku pomaga, da se ob prihodu vključi v skupino, če je to treba? Kako?
- Kako pristopa vzgojiteljica/vzgojitelj k otrokom, ki se težko ločijo od svojih staršev? Kako pristopa k staršem?
- Ali starši spremljajo otroka v igralnico?
- Kakšne dejavnosti ima vzgojiteljica/vzgojitelj pripravljene za otroke, ki pridejo bolj zgodaj?
- Ali vzgojiteljica/vzgojitelj omogoča počitek, zasebnost ... v tem delu dneva?
- O čem govori vzgojiteljica/vzgojitelj s starši, ko pripeljejo svojega otroka?
- Katera kurikularna načela upošteva vzgojiteljica/vzgojitelj v tem delu dneva?

2. Prehranjevanje

- Ali imajo otroci možnost izbire glede na ponudbo pri posameznih obrokih?
- Ali imajo otroci možnost izbire, kdaj bodo jedli posamezne obroke?
- Ali otroci pomagajo pripraviti mizo? Kako?
- Ali otroci pomagajo razdeliti hrano? Kako?
- Ali imajo nekateri otroci zagotovljeno posebno prehrano? Kakšno? Zakaj?
- Ali lahko otroci izbirajo, s kom bodo sedeli v času prehranjevanja?
- Ali vzgojiteljica/vzgojitelj sedi za isto mizo kot otroci v času prehranjevanja?
- Ali vzgojiteljica/vzgojitelj dopušča oziroma spodbuja (verbalno) komunikacijo v času prehranjevanja?
- Kako vzgojiteljica/vzgojitelj ravna ob neprimernem vedenju otroka v času prehranjevanja?
- Ali imajo otroci možnost soodločanja pri količini hrane, ki jo dobijo?
- Ali morajo otroci pojesti vso hrano, ki jo dobijo?
- Ali otroci, ki so že pojedli, počakajo za mizo, dokler ne poje večina otrok, ali ne?
- Katera kurikularna načela upošteva vzgojiteljica/vzgojitelj v tem delu dneva?

2/8

3. Oblikovanje higienskih navad in nega

- Ali si vsi otroci umivajo roke ob istem času?
- Ali si otroci umivajo zobe? Vsi ob istem času ali individualno?
- Ali lahko otroci med umivanjem (verbalno) komunicirajo med sabo?
- Ali lahko komunicirajo med preoblačenjem? Ali jo vzgojiteljica/vzgojitelj spodbuja?
- Ali vzgojiteljica/vzgojitelj spodbuja samostojnost pri skrbi za higieno? Kako?
- Ali otroci drug drugemu pomagajo pri umivanju? Kaj pa pri oblačenju?

- Ali vzgojiteljica/vzgojitelj pomaga najpočasnejšim?
- Ali otroci odhajajo v vrsti na stranišče?
- Kaj počnejo tisti otroci, ki se prvi umijejo?
- Ali lahko otroci odhajajo na stranišče, ko želijo, ali takrat, ko vzgojiteljica/vzgojitelj določi, da je čas za to?
- Kako vzgojiteljica/vzgojitelj otrokom omogoča zasebnost pri tem delu rutine?
- Ali vzgojiteljica/vzgojitelj s starši govori o toaletnih navadah, ki jih imajo otroci doma?
- Katera kurikularna načela upošteva vzgojiteljica/vzgojitelj v tem delu dneva?

4. Počitek, spanje in tihe dejavnosti

- Ali imajo otroci v času počitka izbiro med spanjem in tihimi dejavnostmi?
- Ali imajo otroci izbiro, kdaj bodo počivali ali spali?
- Ali je čas za počitek vnaprej natančno določen?
- Ali otroci lahko izbirajo, kdo bo njihov sosed/soseda pri počitku oziroma spanju?
- Ali je vzgojiteljica/vzgojitelj prisoten v skupini med počitkom?
- Kako vzgojiteljica/vzgojitelj otroke umiri in uspava?
- Ali jim prebere pravljico? Kdo jo izbere?
- Ali jim predvaja glasbo? Kdo jo izbere?
- Ali se lahko otroci med počitkom med sabo tiho pogovarjajo?
- Ali imajo lahko otroci pri sebi ljubkovalno igračo?
- Koliko lahko starši soodločajo o tem, ali bo otrok spal ali počival?
- Ali vzgojiteljica/vzgojitelj pripravi mirne dejavnosti? Kakšne?
- Ali so budni otroci v istem prostoru s spečimi ali ne?
- Ali vzgojiteljica/vzgojitelj zbujajo otroke, ki po preteku predvidenega časa za spanje še spijo? Če, kako?
- Katera kurikularna načela upošteva vzgojiteljica/vzgojitelj v tem delu dneva?

3/8

5. Bivanje na prostem

- Koliko časa preživijo otroci vsak dan izven notranjih prostorov vrtca?
- Katere okoliščine preprečijo bivanje na prostem? Kaj ponudi vzgojiteljica/vzgojitelj otrokom namesto bivanja na prostem?
- Kako poskrbi vzgojitelj/vzgojiteljica za varnost otrok v času bivanja na prostem – ob igri na igrišču vrtca, na sprehodih, izletih ...?
- Ali vzgojiteljica/vzgojitelj spreminja cilje in poti sprehodov? Ali otroke o spremembah seznani?
- Potekajo v času bivanja na prostem igre po želji otrok ali načrtovane dejavnosti?
- Katera kurikularna načela upošteva vzgojiteljica/vzgojitelj v tem delu dneva?

6. Prehodi

- Koliko časa prej opozori vzgojiteljica/vzgojitelj otroke, da prehajajo k drugi dejavnosti?
- Ali vzgojiteljica/vzgojitelj otrokom dodeljuje naloge med prehodi?
- Ali vzgojiteljica/vzgojitelj omogoča otrokom, da v miru zaključijo svojo dejavnost?
- Ali morajo otroci v času prehodov med dejavnostmi za sabo vedno vse pospraviti?
- Ali vzgojiteljica/vzgojitelj za lažje prehajanje med dejavnostmi uporablja petje, igro s prsti, pripovedovanje zgodb?
- Ali vzgojiteljica/vzgojitelj vključuje otroke v pripravo materialov, čiščenje in pospravljanje?
- Ali vzgojiteljica/vzgojitelj čas čiščenja in pospravljanja izkoristi za učenje razločevanja, primerjanja in razvrščanja ...?
- Katera kurikularna načela upošteva vzgojiteljica/vzgojitelj v tem delu dneva?

7. Odhod iz vrtca

- Ali se otroci v času odhajanja združujejo z otroki iz drugih skupin?
- Kako ravna vzgojiteljica/vzgojitelj, če starši zamujajo?
- Kakšne dejavnosti pripravi vzgojiteljica/vzgojitelj za otroke v času odhajanja iz vrtca?
- Kako vzgojiteljica/vzgojitelj ustvari prijetno vzdušje v času odhajanja domov?
- O čem se vzgojiteljica/vzgojitelj najpogosteje pogovarja s starši v času odhajanja otrok?
- Kdo prihaja po otroke v vrtec? Kako vzgojiteljica/vzgojitelj ve, komu lahko otroka izroči?
- Katera kurikularna načela upošteva vzgojiteljica/vzgojitelj v tem delu dneva?

4/8

Predstavitev posameznih vidikov dela v vrtcu – kurikularna načela

V razdelku, kjer opisujete kurikularna načela, bodite konkretni – navedite torej konkretne primere, iz katerih je jasno razvidno uresničevanje posameznega kurikularnega načela.

Najprej kurikularno načelo, ki ga boste s primeri opisali, dobro preberite in iz njega izluščite bistvo. Čeprav se kurikularna načela med sabo povezujejo, uresničevanje enega kurikularnega načela vpliva na uresničevanje drugega oziroma drugih kurikularnih načel, je pomembno, da primeri zajamejo bistvene in posebne usmeritve in dejanja, ki iz uresničevanja kurikularnih načel izhajajo.

- »Različni teoretski pristopi in modeli« ni konkreten primer uresničevanja načela demokratičnosti in pluralizma, temveč zgolj navedba alineje iz *Kurikuluma za vrtce* (1999), opis – denimo – montessori kotička, ki se nahaja v igralnici, pa je.

- »Otroci lahko izbirajo med različnimi dejavnostmi« ni konkreten primer uresničevanja načela omogočanja izbire in drugačnosti. Konkreten primer bi bil sledeč: »Vzgojiteljica si je zadala cilj, da bodo otroci spoznavali besedo, knjigo kot vir informacij, načrtovano dejavnost pa izvedla tako, da je otrokom v jutranjem krogu ponudila različne knjige (nekaterne so bile povezane z dinozavri, druge z avtomobili, tretje z vremenom, nekatere so otroke seznanjale z umetnostno zgodovino ...), med katerimi so lahko izbirali in jih nato opazovali, vzgojiteljica pa se je z vsakim otrokom o videnem pogovorila.«
- »Starši imajo v vrtcu pravico do sprotne izmenjave informacij o svojem otroku« ni primer konkretnega uresničevanja načela sodelovanja s starši. Konkreten primer bi lahko bil tale: »V torek, ko sem prišel ob 8.00 v vrtec, je kmalu prišel tudi oče nekega otroka. Vzgojiteljica je očeta prijazno pozdravila, otroka pa sprejela v naročje. Hitro ga je zamikal vrvež, ki sem ga tudi sam tisto jutro zaznal v avtomehaničnem kotičku. Takrat je vzgojiteljica očetu povedala, da je njegov sin prejšnji dan izkazal veliko zanimanje za veselje in v času počitka zavzeto vztrajal pri risanju Jupitra. Vzgojiteljica je otrokov interes in zavzetost pohvalila.«

Predstavitev posameznih vidikov dela v vrtcu – sodelovanje s starši

- Katere oblike sodelovanja s starši ste opazili? Denimo: neformalni individualni pogovor, roditeljski sestanki, govorilne ure, obvestila na oglasni deski, osebna pisna obvestila, prireditve za starše, pikniki, izleti, strokovna predavanja za starše, delavnice za starše ... Opišite konkretne primere, še posebej, če ste pri njih sodelovali.
- Kako vzgojiteljica na začetku leta staršem predstavi svoje načrte?
- Kje lahko starši izvedo, kako bo potekal dan oziroma kako potekajo dnevi v vrtcu?
- Ali se starši vključujejo v načrtovanje izvedbenega kurikula? Kako?
- Kakšne predloge za dejavnosti dajejo starši?
- Kakšne možnosti imajo starši, da vrednotijo delo vrtca?
- Ali starši prinašajo v vrtec tudi materiale?
- Ali starši sodelujejo pri predstavah za otroke?
- Ali predstavijo svoj poklic?
- Ali pripravijo starši obisk otrok v svoji službi?
- Kako spodbuja vzgojiteljica/vzgojitelj k sodelovanju tiste starše, ki pomanjkljivo sodelujejo z vrtcem?
- Ali sodelujejo z vzgojiteljico/vzgojiteljem tudi drugi člani družine?
- Na kakšne težave je vzgojiteljica naletela pri sodelovanju s starši? Kako jih rešuje?

Predstavitev posameznih vidikov dela v vrtcu – povezovanje z okoljem

- Kako vzgojiteljica/vzgojitelj oziroma vrtec načrtuje sodelovanje z okoljem?
- Katere ustanove so otroci obiskali v času, ko ste bili v vrtcu? Katere so že obiskali in katere še bodo?

- Ali vrtec sodeluje z zunanjimi izvajalci/izvajalkami (jezikovne urice, gibalne dejavnosti ...)? Kdaj potekajo? Kdo je v njih vključen? Ali morajo starši za njih dodatno plačati?

Predstavitev posameznih vidikov dela v vrtcu – otroška igra

- Kako pogosto so se otroci igrali sami? Kaj so se igrali? Kako dolgo so vztrajali pri igri?
- Kako pogosto so se otroci igrali z drugimi otroki? Kaj so se igrali? Kako se otroci dogovorijo za pravila igre, kako razrešujejo morebitne konflikte ...?
- Kdaj in kako se v igro vključuje vzgojiteljica/vzgojitelj? Kako ste se vključevali vi?
- Ali dečki pri izbiri vlog in načinu igranja izbirajo deške vloge, deklice pa dekleške ali obratno? Ali vzgojiteljica/vzgojitelj spodbuja igranje različnih vlog – ne glede na spol otroka?
- Kako pogosto so otroci sami podali idejo za igro? So imeli pri izpeljavi igre kakšne težave?
- Kakšne ideje za igre je ponudila vzgojiteljica/vzgojitelj?
- Ali so otroci vabili vzgojiteljico/vzgojitelja k igri? Kako?
- Kdaj in zakaj je vzgojiteljica/vzgojitelj posegla v igro otrok?
- Ali otroci po igri pospravijo igralni material? Jih je treba na to spomniti ali ne?
- Ste opazili v oddelku stalne igralne skupine ali so se spreminjale?
- Ali imajo otroci v vrtcu možnost spoznavati različnost oziroma različna kulturna okolja?
- H kakšnim igram spodbuja vzgojiteljica/vzgojitelj otroke?
 - K funkcijski igri.
 - K dojemalni igri (branje, poslušanje).
 - K simbolni igri.
 - H konstrukcijski igri.
 - K igri s pravili.
 - H gibalni igri.
- Kako so otroci vključeni v dejavnosti čiščenja in pospravljanja: prostovoljno, po vrstnem redu, kot kazen, kot pohvalo, v primeru časovne stiske, glede na spol?

6/8

Predstavitev posameznih vidikov dela v vrtcu – podpora otrokovemu razvoju

1. Socialni, moralni in čustveni razvoj otrok

- Ali vzgojiteljica/vzgojitelj vsak dan nameni nekaj časa za posvetitev vsakemu otroku posebej?
- Ali je namenskost polic, predalov ... jasno označena?
- Ali imajo otroci dostop do igralnih materialov?
- Ali vzgojiteljica/vzgojitelj uporablja slike in materiale, ki odražajo različnost (kulturno, spolno, starostno ...)?
- Kako vzgojiteljica/vzgojitelj spodbuja otroke k zaželenemu vedenju?
- Kakšna pravila veljajo v oddelku? Kako pogosto jih vzgojiteljica/vzgojitelj ponovi?

- Ali lahko otroci sooblikujejo pravila?
- Ali se vzgojiteljica/vzgojitelj dosledno drži pravil?
- Ali se vzgojiteljica/vzgojitelj vključuje v reševanje konfliktov? Kako poseže?
- Ali imajo otroci v vrtcu svoje mesto, kamor lahko pospravijo svoje predmete?
- Ali vzgojiteljica/vzgojitelj razstavlja izdelke otrok?

2. Razvoj govora in mišljenja

- Kako se vzgojiteljica/vzgojitelj pogovarja o igri in drugih dejavnostih otrok? Kakšne besede uporablja (tudi nove ali že znane)?
- Ali vzgojiteljica/vzgojitelj pripravlja za otroke jezikovne igrice?
- Imajo otroci na voljo tudi izobraževalne, didaktične igrače? Katere? Kaj jim omogočajo?
- Kakšna vprašanja postavlja vzgojiteljica/vzgojitelj otrokom – odprta ali zaprta?
- Ali se vzgojiteljica/vzgojitelj odziva na aktualne dogodke in interese otrok (ob obisku tržnice, denimo, jim predstavi različne vrste sadja in zelenjave)?
- Ali imajo otroci možnost eksperimentiranja z materiali?

3. Gibalni razvoj

- Ali vzgojiteljica/vzgojitelj pripravlja dejavnosti, ki pomagajo otrokom razvijati drobne gibe (risanje, rezanje, nizanje, natikanje ...)?
- Kaj pa velike gibe (skakanje, plezanje, žoganje ...)?
- Kako vzgojiteljica/vzgojitelj spodbuja veččutno učenje?
- Ali vzgojiteljica/vzgojitelj pohvali otrokov napredek?

7/8

4. Umetniško področje

- Ali vzgojiteljica/vzgojitelj ponuja otrokom raznovrstne materiale za pisanje, risanje, barvanje, lepljenje, oblikovanje?
- Ali uporablja vnaprej izrezane lepljenke ali pobarvanke?
- Ali spodbuja preučevanje različnih umetniških izdelkov?
- Ali pripravlja dejavnosti z različnimi umetniškimi tehnikami?
- Kakšno glasbo predstavlja vzgojiteljica/vzgojitelj otrokom (živahno, umirjeno, otroške pesmi, ljudske pesmi, glasbo v različnih jezikih, različnih kultur, klasično glasbo, jazz, rock, uspešnice ...)?
- Ali imajo otroci v vrtcu možnost igranja na instrumente? Katere?

5. Porajajoča se pismenost

- Ali vzgojiteljica/vzgojitelj bere otrokom knjige, ki jih prinašajo od doma?
- Kakšne knjige izbira za otroke? Kaj jo vodi pri izbiri?
- Kdaj bere vzgojiteljica/vzgojitelj otrokom?
- Ali vzgojiteljica/vzgojitelj otrokom pokaže tudi ilustracije?
- Ali se knjižna zbirka dopolnjuje, spreminja?
- Ali vzgojiteljica/vzgojitelj poudarja pomen knjige, knjižnega kotička?
- Ali vzgojiteljica/vzgojitelj prebira zgodbe tudi posameznim otrokom ali le skupini?

Aleš Zobec
organizator PUD-a
ales.zobec@svsgl.si
01/56-51-730
01/56-51-719